

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων:

- α.** Βενιζελισμός
- β.** Δίκη των Εξ
- γ.** Συμφωνία της Άγκυρας

μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πληροφορία και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πληροφορία είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πληροφορία είναι λανθασμένη:

- α.** Στη Γ' Εθνοσυνέλευση οι Χίοι ζήτησαν με καθυστέρηση να καθοριστεί τόπος προσφυγικού συνοικισμού τους.
- β.** Οι πρόσφυγες που κατέφυγαν στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα ήταν πολύ περισσότεροι από αυτούς των αρχών του 20^{ου} αιώνα.
- γ.** Οι Β. Ιωαννίδης και Θ. Θεοφύλακτος από το Βατούμ υπήρξαν δύο από τους πρωτεργάτες στον αγώνα για μια αυτόνομη ποντιακή δημοκρατία.
- δ.** Το κόστος των Βαλκανικών πολέμων ήταν σημαντικό αλλά δεν κλόνησε την εθνική οικονομία σε αντίθεση με τις στρατιωτικές κινητοποιήσεις του 19^{ου} αιώνα.
- ε.** Το θέμα των δικαιωμάτων των ετεροχθόνων στην Εθνοσυνέλευση, η οποία συνήλθε μετά την επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1844, έδειξε τη βαθύτερη διάσταση που υπήρχε στην κοινωνία της εποχής.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να αναφερθείτε στην αγροτική μεταρρύθμιση του Ελευθερίου Βενιζέλου, τους στόχους της και τα αποτελέσματά της.

Μονάδες 12

Σχετικά με τη δράση του μητροπολίτη Χρύσανθου για τα δίκαια των Ποντίων, να αναφερθείτε:

- α.** στην προεδρία του, κατά τη ρωσική κατοχή, στην Τραπεζούντα (μονάδες 7)
- β.** στις διαπραγματεύσεις του για τη δημιουργία Ποντοαρμενικής Συνομοσπονδίας (μονάδες 6)

Μονάδες 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τα ιστορικά παραθέματα να περιγράψετε:

- α. τις εκλογές της 8^{ης} Αυγούστου 1910 και το εκλογικό τους αποτέλεσμα
- β. τις απόψεις που εκφράστηκαν για το πολιτειακό ζήτημα.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Στις 8 Αυγούστου 1910 έγιναν οι εκλογές για την ανάδειξη της Α' Αναθεωρητικής Βουλής, με διπλάσιο αριθμό βουλευτών (362) από την απλή Βουλή, όπως απαιτούσε τότε το Σύνταγμα. Τα παλαιά κόμματα, με ισχυρότερο εκείνο του Θεοτόκη, διατήρησαν συντριπτική πλειοψηφία, σχεδόν δύο τρίτων. Χάρη στην ψήφο των επαρχιών, επιβεβαιώθηκε έτσι ο πραγματικός συσχετισμός δυνάμεων, που είχαν συσκοτίσει από έναν χρόνο το κίνημα στο Γουδί και οι επακόλουθες εκδηλώσεις της κοινής γνώμης στην πρωτεύουσα και σε άλλα αστικά κέντρα. Από τους υπόλοιπους βουλευτές, ξεχώριζαν 46 «γεωργικοί» της Θεσσαλίας. Η άλλη ήταν οπαδοί της «Ανόρθωσης» διαφόρων αποχρώσεων. Ανάμεσα τους και ο Ελευθέριος Βενιζέλος, που εξελέγη πρώτος στην Αττικοβοιωτία, με 32.256 ψήφους σε σύνολο 38.800 (ποσοστό 83%).

Από την πρώτη στιγμή, στις 3 Σεπτεμβρίου, οι ριζοσπαστικότεροι βουλευτές (μεταξύ τους και Παλαιοκομματικοί σαν τον Κ. Μαυρομιχάλη) αξίωσαν να ανακηρυχθεί το σώμα Συντακτική Συνέλευση. Η επιλογή αυτή συνεπαγόταν το ενδεχόμενο αναθεώρησης και θεμελιωδών διατάξεων -ακόμη και της μορφή του πολιτεύματος. Με μικρή πλειοψηφία (148 υπέρ και 121 κατά) έγινε δεκτή στις 6 Σεπτεμβρίου η αναβολή του ζητήματος.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, 1915 -Εθνικός Διχασμός, Αθήνα, Νοέμβριος 2015, Εκδόσεις Πατάκη

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το διαφαινόμενο νέο αδιέξοδο έλυσε και πάλι Βενιζέλος, που ήρθε οριστικά στην Αθήνα στις 5 Σεπτεμβρίου. Την ίδια μέρα εκφώνησε τον πρώτο του πολιτικό λόγο στην Ελλάδα, από εξώστη στην πλατεία Συντάγματος. Κατεξοχήν ιστορική στιγμή υπήρξε η αντιπαράθεση του με μερίδα του συγκεντρωμένου πλήθους που φώναζε «Συντακτική!». Σώπασαν τελικά όταν ο Βενιζέλος για τρίτη φορά επέμενε ότι είχε προτείνει (τον Ιανουάριο) την σύγκλιση Αναθεωρητικής Βουλής. Στη συνέχεια αρνήθηκε ότι ήταν αντιδυναστικός. Κάλεσε μάλιστα το στέμμα να «τεθή επικεφαλής της ανορθωτικής κινήσεως». Και κατέληξε: «Δεν έρχομαι ενταύθα ως αρχηγός νέου και εσχηματισμένου κόμματος. Έρχομαι απλώς σημαιοφόρος νέων πολιτικών ιδεών και υπό την σημαία ταύτην καλώ πάντας εκείνους, οίτινες συμμερίζονται τας ιδέας ταύτας...» Στην πραγματικότητα, το κόμμα Φιλελευθέρων είχε ήδη ιδρυθεί λίγες μέρες νωρίτερα, από αρχική ομάδα δεκαπέντε περίπου βουλευτών.

Γ.Θ. Μαυρογορδάτος, 1915 Εθνικός Διχασμός, Αθήνα, Νοέμβριος 2015, Εκδόσεις Πατάκη

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες των παρακάτω κειμένων, να καταδείξετε τη διαφορετική προσέγγιση ανάμεσα στον Ύπατο Αρμοστή πρίγκιπα Γεώργιο και τον Ελευθέριο Βενιζέλο στο ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η διπλωματική στρατηγική του Βενιζέλου κατέτεινε στην εξασφάλιση των προϋποθέσεων που θα επέτρεπαν τη δυναμική προσαρμογή στον αδυσώπητο διεθνή ανταγωνισμό. Το 1896, δεν δίστασε να υποστηρίξει την αρχή ότι τα μικρά έθνη όχι μόνο έχουν συμφέρον να αποφεύγουν τη σύγκρουση με τις Μεγάλες Δυνάμεις αλλά και να προσαρμόζονται στις περιστάσεις και να επιδιώκουν την εκπλήρωση των εθνικών τους διεκδικήσεων κατά στάδια [...]

Κάτω από την επίδραση των γενικών αυτών καθοριστικών κριτηρίων, ο σύμβουλος της δικαιοσύνης (Βενιζέλος) εισηγήθηκε εμπιστευτικά στον Ύπατο Αρμοστή (πρίγκιπα Γεώργιο), το καλοκαίρι ήδη του 1900. Τη διπλωματική μεθόδευση της σταδιακής εξελίξεως προς την ενωτική λύση [...]

Ο Ύπατος Αρμοστής, φορέας των εντολών της Αυλής των Αθηνών, με τη συγκατάθεση πάντοτε και της ελληνικής κυβερνήσεως, απέκρουσε τη συμβιβαστική εξελικτική διαδικασία.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΔ', Αθήνα, Εκδοτική Αθηνών, σελ. 201

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ότε η Α.Β. Υψηλότης επεχείρησε το εις Ευρώπην ταξείδιον, κατά Σεπτέμβριον του παρελθόντος έτους [σ.σ. 1901], θρυλούμενον απόρρητον ήτο, ότι μετέβαινε να εκθέση προσωπικώς εις τας προστάτιδας Δυνάμεις τα αποτελέσματα της διετούς σχεδόν διοικήσεως Του και να συνηγορήση υπέρ συμφώνως προς τους εθνικούς ημών πόθους επιλύσεως του Κρητικού Ζητήματος κατά το τέλος της τριετούς Αρμοστείας [...] [Επεδόθη διπλό υπόμνημα], του πρώτου, εν ω εξετίθεντο τα αποτελέσματα της διετούς διοικήσεως και ετονίζοντο οι εθνικοί πόθοι των Κρητών και η ανάγκη της συμφώνως προς τους πόθους τούτους οριστικής λύσεως του Κρητικού Ζητήματος, επεδόθη και δεύτερον υπόμνημα, εν ω προβλεπομένης της ένεκα των διεθνών περιστάσεων αποκρούσεως εν τω παρόντι της ενώσεως, υπεστηρίζετο η ανάγκη του να επέλθη, κατά το τέλος της τριετούς Αρμοστείας, στενώτερος τι σύνδεσμος μεταξύ Ελλάδος και Κρήτης [...]

Γνωστόν επίσης εγένετο ότι πάσα η προσωπική ενέργεια της Α.Β. Υψηλότητος περιεστράφη κυρίως εις το δεύτερον τούτο θέμα, διότι από της πρώτης στιγμής της εις Ρωσίας αφίξεως Αυτού εγένετο κατάδηλον ότι απεκλείετο εν τω παρόντι η ελπίς του ν' αποφασισθή υπό των Δυνάμεων η ένωσις της Κρήτης προς την Ελλάδα.

Ελευθέριος Βενιζέλος, «Γεννηθήτω φως», εφημερίδα Κήρυξ Χανίων, 25 Δεκεμβρίου 1901

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Ο πρίγκιπας Γεώργιος, έχοντας την αντίληψη ότι η άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της Κρήτης ήταν αρμοδιότητα της ελληνικής μοναρχίας, ανέλαβε μόνος τη μεθόδευση της προσάρτησης της Μεγαλονήσου στη μητέρα πατρίδα χωρίς να συμβουλευτεί τους υπουργούς του για τις ενδεδειγμένες ενέργειες και διαπραγματεύσεις. Η πρωτοβουλία του είχε τη μορφή προσωπικών συζητήσεων με τον τσάρο της Ρωσίας και απευθείας

διαπραγματεύσεων με τους υπουργούς Εξωτερικών της Ρωσίας, της Γαλλίας, της Αγγλίας και της Ιταλίας [...]

Ο πρίγκηπας Γεώργιος είχε την πεποίθηση ότι οποιαδήποτε λύση του Κρητικού θα προερχόταν από τις Μεγάλες Δυνάμεις και κατά τη γνώμη του οι πολιτικοί παράγοντες της Κρήτης ήταν άσχετοι με το θέμα, αν όχι επιζήμιοι [...]. Στάθηκε αδύνατο γι' αυτόν να αντιληφθεί τη σημασία της πολιτικής κινητοποίησης των ίδιων των Κρητικών, καθώς και την εύλογη απαίτησή τους να αποκτήσουν τον έλεγχο της τύχης τους μετά από αιώνες αγώνων κατά των Τούρκων κυριάρχων.

Λ. Μακράκη, Ελευθέριος Βενιζέλος (1864- 1910), Η διάπλαση ενός εθνικού ηγέτη, μετάφραση Τ. Κιρκή, εκδόσεις Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα, 1992, σελ. 397-403.

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω- πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 17:00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ